

Кабачков В.А., Куренцов В.А. ПРОГРАМА КОРЕКЦІЇ ФІЗИЧНОГО І ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ПЕДАГОГІЧНО ЗАПУЩЕНИХ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ	170
Кабачков В.А., Краснобаєва Т.М. МЕТОДИКА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ У ПЕДАГОГІЧНО ЗАПУ- ЩЕНИХ ПІДЛІТКІВ	172
Козловська Г.І. СОЦІАЛЬНО-МОВНЕ КРЕДО СТУДЕНТА ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	177
Куренцов В.А., Стародубцев М.В. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ФІЗИЧНОЮ ПІДГОТОВЛЕНІСТЮ І ПСИХОЕМО- ЦІЙНИМ СТАНОМ У ПЕДАГОГІЧНО ЗАПУЩЕНИХ ПІДЛІТКІВ.....	180
Дупіна Н.В., Лебедева Н.С., Поліщук С.М. РОЛЬ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ГАРМОНІЙНОМУ РОЗВИТКУ УЧНІВ.....	182
Нижельська Є.В. НА СТОРОЖІ БАТЬКІВЩИНИ (ДУХОВНО-МОРАЛЬ НІ АСПЕКТИ ПУБЛІ- ЦИСТИКИ Л.ЛЕОНОВА).....	184
Омельченко Є.І. ОБГРУНТУВАННЯ ФОРМ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ (ПРЕВЕНТИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ) ЗРУШЕНЬ У ПОВЕДІНЦІ І ПРОВОПОРУ- ШЕННІ НЕПОВНОЛІТНІХ	186
Омельченко Є.І. УНІВЕРСИТЕТ ПОТЕНЦІАЛЬНИХ БАТЬКІВ – АКТУАЛЬНА ФОРМА СОЦІ- АЛІЗАЦІЇ	189
Поліщук Т.І., Азарова Л.С., Лесь В.С. ГУМАНІСТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ.....	191
Пустовіт Т.Н. ІСТОРИЧНА РОМАНИСТИКА В СПРАВІ ДУХОВНОГО І МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ	195
Рожковський Ц.П., Компанєць Є.П., Комарова І.І. ДЕЯКІ ФОРМИ І МЕТОДИ ВИКОРИСТАННЯ РАДІОМОВЛЕННЯ ТА ТЕЛЕ- БАЧЕННЯ В МОРАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ МОЛОДІ.....	198
Симоненко І.М. ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я НАШІ В ПОКАЗНИКАХ РІВНЯ УСВІДОМЛЕННЯ СМИСЛУ ЖИТТЯ	199
Стоянов В.А. НАЦІОНАЛЬНА СИСТЕМА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ЗДОРОВ'Я НАШІ.....	201
Томчук М.І. КОНЦЕПЦІЯ ПІДГОТОВКИ МОЛОДІ ДО СЛУЖБИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ	202

учеников на то, что не случайно писатель сделал своего героя немой. Герасим способен испытывать такие сильные и чистые чувства, что любые слова не могут передать их. Немой Герасим говорит нам больше, чем все остальные герои рассказа вместе взятые. И никакие насмешки, непонимание окружающих не могут изменить Герасима – такая прочная духовная основа у этого простого крестьянина.

Очень важным является способность ученика увидеть, как через язык художественного произведения передаются движения человеческой души, жизнь природы. Эта активная работа по проникновению в жизнь художественного образа особенно плодотворна при изучении «Времен года» М.М.Пришвина. Ведь не секрет, что ученики, выросшие в городах, иногда просто не замечают ни тишины, ни «рождения звука», ни «серебряного утра». И часто именно благодаря неповторимым описаниям Пришвина дети по-новому начинают смотреть на мир, который их окружает.

Изучение рассмотренных выше литературных произведений является, по нашему мнению, основой для работы по формированию личности школьника. Их содержание должно стать своего рода духовным и нравственным стержнем всей работы на уроках литературы в пятом классе.

Таким образом, гуманистическое воспитание подрастающего поколения предусматривает разные аспекты педагогической деятельности по формированию личности. Человек, который будет определять характер жизни на земле в начале XXI столетия, должен с детства понимать, что каждая из сторон воспитания личности важна по-своему и все они взаимосвязаны.

ИСТОРИЧЕСКАЯ РОМАНИСТИКА В ДЕЛЕ ДУХОВНОГО И НАВСТВЕННОГО ВОСПИТАНИЯ МОЛОДЕЖИ

Пустовит Т.Н. – аспірантка
Вінницький педагогічний інститут

Леонид Леонов сказал: «Мы созданы из вещества предков». Предкам, пращерам нашим, мы обязаны тем, что живем в своем государстве, говорим на родном языке, молимся в своих храмах. Однако зачастую об этом забываем. О нашей беспамятливости справедливо пишет В.Юдин, автор исследования современной исторической романистики: «Историческая литература в большом долгу перед читателем. Немало еще славных патриотов Отечества ею не воспето, и они могут остаться в забвении. Не оттого ли кардинала Ришелье школьники знают в лицо, много раз видели его на экране, а о Сергии Радонежском – патриоте русской земли – знают ли? На кино- и телеэкранах сменяют друг друга крестоносцы, мушкетеры, покорители индейцев. Но многим ли знаком русский богатырь Евпатий Коловрат, Пересвет, павший в поединке с Чалубеем на Куликовом поле?». Однако и та литература, в которой художественно воспроизводятся

десяния предков, их подвиги во имя Отечества, остается для многих и многих малоизвестной. В школьной программе почти не упоминаются романы и повести на историческую тематику. Не лучше обстоит и дело в вузовском преподавании литературы. А между тем, произведения о прошлом помогают лучше понять настоящее и выбрать более верный путь в будущее. Валентин Пикуль говорил: «Прочитайте мой роман «На задворках великой империи» внимательно – и вы узнаете, какая кухня культа личности как явления, глубоко чуждого всякому здравому смыслу... Я разоблачил культ личности на историческом российском материале».

Исторические романисты уводят читателя в глубь веков – к истокам нашей цивилизации. Валентин Иванов, например, в романе «Русь первоначальная» ведет повествование о далеких событиях на Руси «первоначальной» шестого века, а в романе «Русь великая» – о расцвете Киевской Руси в одиннадцатом веке. С 992 года по 1037 год проследивает деяния наших предков на историческом поприще украинский романист П. Загребельный в романах «Смерть в Киеве», «Первомост», «Евпраксия», «Диво». Киев, Новгород, Болгария, Византия – это то пространство, где кипит исторические страсти, борьба, идет утверждение великого государства Киевской Руси.

Не менее пристальный интерес проявляет историческая романистика ко времени формирования Северо-Восточной (Залесской) Руси. Это было время междоусобиц, распада единого государства на мелкие княжества. Когда князья северо-восточных окраин Киевской Руси отказались от борьбы за ослабевший Киевский стол и создали Владимиро-Суздальскую Русь со столицей в городе Владимире (с 1157 года), основанного в 1108 году великим киевским князем Владимиром II Мономахом и названного во имя свое. Здесь прежде всего следует назвать романы Э. Зорина «Богатырское поле», «Огненное порубежье», «Большое гнездо», «Обогренинная Русь». В романах – кипение страстей, борьба за овладение великокняжеским престолом и все та же междоусобица. Но главная идея – собирание Руси – торжествует.

Анализируя романы Э. Зорина, исследователь пишет: «Великая идея собирания Руси будет подхвачена внуком Всеволода Александром Ярославичем, прославившем свое имя в битвах со шведами и немецкими рыцарями, заслужившим гордое имя – Невский, навеки вписанное в народную память».

Романы Д. Балашова о «Государях московских» тематически примыкают к романам Э. Зорина. Они о потомках Александра Невского – с того времени, когда его младший сын Данил получил в наследство княжение и маленький, затерянный в лесах Московский удел, и до того момента, когда Москва утвердила свое первенство в Северо-Восточной Руси и правнук Данила Дмитрий решительно поднял меч на угнетателей-татар и привел в 1380 году русские рати на поле Куликово. Шесть романов Д. Балашова – «Младший сын», «Великий стол», «Время Власти», «Симеон Гордый»,

«Ветер времени», «Отречение» – это захватывающая хроника широчайшего эпического размаха, на страницах которой сотни действующих лиц: князья из дома Александра Невского – Данил Александрович, Иван Данилович (Калита), Симеон Иванович Гордый (сын Калиты), Иван Иванович (второй сын Калиты), Дмитрий Иванович (названный впоследствии Донским), князья тверские – главные противники Москвы, князья литовские – Гедимины, Ольгерды, не раз опустошавшие московские уделы, ханы Золотой Орды, митрополиты (Феофан, Алексей, Киприан), духовенство всех степеней и рангов, бояре, воины, землепашцы. Среди них много ярких характеров, славных имен, вписавших деяния свои в летопись истории.

Среди множества персонажей этой многотомной исторической хроники особым светом освещен праведник Земли Русской игумен Троицкого монастыря, Преподобный (впоследствии приобщен к лику святых) Сергий Радонежский.

Образ этого праведника, ставшего средоточием духовности и высочайшей нравственности не только для современников, но для последующих поколений, вплоть до наших дней, впервые появляется на страницах романа «Симеон Гордый». И сразу покоряет читателя чистотой помыслов, деяний и глубоким чувством патриотизма. Духовный мир инок Сергия (затем игумена созданного им монастыря) кипит не только на глубокой религиозности, но и на здоровом образе жизни. Он сам рубит монастырские кельи, работает на огороде, копает колодец, носит воду, по делам духовным (в Москву, Владимир, Нижний Новгород, Рязань) он отправляется только пешком, в лапотках, с краюхою хлеба за пазухой. Мирит враждующих князей, зачинает новые монастыри, нравственно поддерживает унывающих. Это к нему в Троицкую обитель поедет князь Дмитрий Иванович, чтобы получить совет и нравственную поддержку в канун похода против татар. И Преподобный Сергий не только поддержал князя, но уверил его: «Иди и победишь». И самозабвенно молился за победу русского оружия. Благославление Сергия воодушевило князя и все русское воинство.

Д. Балашов, не довольствуясь тем, что ввел Сергия в сюжет романов, написал отдельную книгу, посвященную этому праведнику – «Похвала Сергию». По замыслу писателя, книга эта «должна входить как обязательное звено в серию «Государей московских».

Открывается книга «Похвала Сергию». «Прологом», который представляет собой молитву автора: «Как же мне постигнуть тебя, Сергий, отец! Дай, Господи, обрести силы для задуманного днесь труда! Это не предисловие, это молитва... Дай, Господи, мне грешному и земному, описать человека неземного и безгрешного...» Молитва заканчивается возвышенными словами: «Дай, Господи Боже, свершить невозможное! Дай прикоснуться благодати, дай прикоснуться хотя бы края одежды его! Ибо в нем – Свет, в нем – Вера, в нем и из него – моя Родина». Таким воспринимался «великий старец» в его время, таким он видится и сегодня.

Н.С.Борисов, оценивая деяния Сергия, очень удачно замечает: «...Он никогда не брал в руки меча – но одно его слово на весах победы стоило сотен мечей... Всегда избегая судить и назидать он учил главным образом собою, своим образом жизни и отношением к окружающим. И народ услышал его безмолвную проповедь».

ДЕЯКІ ФОРМИ І МЕТОДИ ВИКОРИСТАННЯ РАДІОМОВЛЕННЯ ТА ТЕЛЕБАЧЕННЯ У МОРАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ МОЛОДІ

*Рожковський Ц.Й., професор, Компанець Є.Й., доцент,
Комарова І.І., асистент
Вінницький державний педагогічний інститут*

Однією із найважливіших задач сьогодення є удосконалення процесу всебічного виховання молоді. В їх успішному рішенні значну роль покликані відіграти радіо та телебачення, однак їх виховні можливості автоматично не завжди реалізуються у дійсність. Справа в тому, що ці масові засоби комунікації часто мають протирічливу природу з точки зору виховання молоді і містять не лише позитивні, але й негативні начала.

Приблизно до 16 годин тижневого бюджету часу студент присвячує телебаченню. Про численні новини міжнародного і внутрішнього життя країни, новини науки, техніки, культури, мистецтва, спортивні досягнення дізнається він завдяки телебаченню. Деякі дослідники вважають, що більше половини відомостей про шедеври літератури і мистецтва молодь одержує через телебачення. Поряд з цим голубий екран частенько таки відволікає її від читання, спорту та деяких інших активних видів діяльності, вкрай необхідних для всебічного розвитку особистості...

Виховні можливості радіо невичерпані, але й вони інколи залишаються тільки можливостями, особливо тоді, коли приймач не виключається протягом усього радіомовного дня. Слухаючи усе підряд, а по суті чуючи тільки радіошум, ми не маємо можливості сприйняти навіть саме необхідне.

А звідси й висновок, що перебування молоді у звукозоровій обстановці не є достатньою гарантією успішного її морального виховання: необхідне цілеспрямоване втручання педагогів, кураторів, школи і вузу.

Мета даного матеріалу надати кураторам, викладачам деяку педагогічну допомогу у планомірному використанні виховних можливостей радіотелебачення. Основною умовою досягнення цієї мети є творчий інтерес педагогічного колективу до засобів масової комунікації. Необхідно ставити завдання керувати впливом масових комунікацій на формування учнівської та студентської молоді.

Зміст та обсяг домашніх завдань викладач визначає у відповідності до мети навчальної програми, дидактичних і виховних можливостей використання радіотелевезійної передачі (циклу, серії передач). Це можуть бути

завдання, пов'язані з розширенням та поглибленням уявлень учнів чи студентів після вивчення певного навчального матеріалу та залучення нових даних, що викладаються по радіо чи телебаченню у популярній, цікавій формі. Це можуть бути завдання, що передують навчальному матеріалові, і тут слід визначати ступінь їх складності, доступності тієї роботи, яка доручається у зв'язку з сприйняттям радіотелевезійної програми та наступним її відтворенням.

Позааудиторні (позакласні) домашні радіотелевезійні завдання можуть бути й досить індивідуалізованими. Радіо-, телевезійні завдання можуть бути як одноразові, так і розраховані на тривале сприймання циклу передач на певну тематику. Зміст і характер завдань, пов'язаних з позааудиторними заняттями, необхідно періодично видозмінювати. Завдання можуть бути такі: прослухати, подивитись, переказати; скласти план, конспект прослуханого; взяти участь у радіотелевікторині, конкурсі; написати відзив, рецензію на передачу; зробити у групі (на заняттях гуртка і т.п.) повідомлення про передачу радіотелебачення на ту чи іншу тему.

Викладачі-словесники (куратори) повинні систематично стимулювати студентів, аби ті прагнули до того, щоб повсякчас використовувати різноманітну інформацію масової комунікації у навчально-виховному процесі.

Використання позааудиторного досвіду студента як слухача та глядача створює також продуктивні зв'язки між аудиторною та позааудиторною інформацією, що дає настанови на подальше формування нового досвіду з певною позитивною спрямованістю.

ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ В ПОКАЗНИКАХ РІВНЯ УСВІДОМЛЕНOSTІ СЕНСУ ЖИТТЯ

*І.М.Сімоненко
Вінницький державний педагогічний інститут*

Пошук і реалізація людиною сенсу життя є вродженою мотиваційною тенденцією, яка присутня в кожній людині і є основною рушійною силою розвитку особистості.

Невдача при пошуку (екзистенційна фрустрація) і реалізація (екзистенційний вакуум) сенсу життя обумовлює появу особливого виду психічних захворювань – ноогенних неврозів. Ноогенні неврози часто спостерігаються в осіб з аномальною поведінкою (наркомани, алкоголіки). Вказаний вид неврозів, можливо, є однією з причин деструктивної поведінки винезгаданих категорій. Доказом цього є той факт, що застосування засобів логотерапії при лікуванні наркоманів дозволяє збільшити відсоток хворих, які вилікувались, в 4 рази у порівнянні із звичайними методами лікування.

Усвідомленість сенсу життя є певним конструктором, що відзначається